

ל"ג לעומר – מפני מה?

[מתוך אתר הלכה יומית]

יום ל"ג לעומר, הוא יום שמחה וחדוה, לכבוד התנא רבי שמעון בר יוחאי, ויש לענין זה סימוכין בדברי הפוסקים, ולכן נוהגים להרבות בשמחה ביום זה, ואין אומרים בו תחנון.

מקובל בפי כל כי יום ל"ג לעומר הוא יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי, אולם יש הסוברים אחרת.

[א] ל"ג לעומר – יום בו יצא רשב"י מן המערה. (שם אריה)

הגאון 'שואל ומשיב' (ר' יוסף שאול הלוי נתנון 1810 – 1875) תמה על כך, שאם יום זה הוא יום פטירת רבי שמעון, לא היה לנו לשמוח כלל ביום זה, כי מה שמחה יש בפטירת הצדיקים? אולם בשו"ת 'שם אריה' (המהרא"ל צינץ) כתב שהטעם שעושים שמחה ביום זה, הוא מפני שנודע מה שאמרו בגמרא במסכת שבת (לג): שגזרה מלכות הרשעה גזר דין מות על רבי שמעון בר יוחאי, ונעשה לו נס שנחבא במערה וניצל מחרב רעה של מלכות הרשעים, ועל כן יש לנו לעשות שמחה ביום בו יצא מן העולם כדרך כל הארץ, להודות לה' על הנס שנעשה לו.

[ב] ל"ג בעומר – בו התחיל ר' עקיבא ללמד ל-5 תלמידיו שנשארו. (החיד"א ע"פ מהר"ש ויטאל)

ולעצם הדבר מה שאמרנו שביום ל"ג לעומר נפטר רבי שמעון בר יוחאי, כתב רבינו מרן החיד"א, כי באמת אין הדבר נכון שרבי שמעון נפטר בל"ג לעומר, וטעות היא ביד מי שאומר כן, והוכיח כן ממה שהמהר"ש ויטאל האריך הרבה מאד בענין סוד ימי העומר ויום ל"ג לעומר, ולא בא בפיו שיום זה הוא יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי.

ועל כן כתב, שאפשר כי עיקר השמחה ביום זה היא על כך שבאותו היום התחיל רבי עקיבא ללמד את חמשת תלמידיו שהחיו את העולם בהפיצם תורה בכל מקום, וממעין זה אנו יונקים עד עצם היום הזה. וכן הגאון פרי חדש כתב, כי עיקר השמחה ביום ל"ג לעומר היא על אותם התלמידים של רבי עקיבא שנשארו חיים והם הפיצו תורה לכל העולם, ומכיון שמיום זה נשארו אלו התלמידים לפליטה, לכן עושים שמחה גדולה.

[ג] ל"ג בעומר – כי ביום זה נסמך רשב"י ונתגלו סתרי-תורה. (שדי חמד)

ובספר שְׂדֵי חַמַּד כתב, [להרב הגאון חיים חזקיה מדיני זצ"ל (1833-1905)]. והוא אינציקלופדיה בעלת 18 כרכים! של שו"ת בהלכה ומעט באגדה. שם הספר ע"פ ישעיה לב, ורש"י שם כתב בשם המדרש אל תקרי שְׂדֵי-חַמַּד (מלשון שְׂדֵה) אלא שְׂדֵי חַמַּד (מלשון שדיים) וכידוע נמשלו מנהיגי האומה לשדיים מה שדיים מניקות התינוק ומחיות אותו אף מנהיגי העדה כן, זו לשונו – "ומדרש אגדה, על חכמי סנהדראות שהם כְּשְׂדֵי חַמַּד...". [שביום ל"ג לעומר נתגלו סתרי תורה על ידי רבי שמעון בר יוחאי, וביום זה נסמך רבי שמעון, ועל כן עושים שמחה ביום זה. והביא שְׂכָן כתבו גאוני טבריא בדורו.

כתב המהר"ו (רבינו חיים ויטאל, תלמיד רבינו האר"י) – "ראיתי למורי האר"י ז"ל שהלך לקבר רבי שמעון בר

יוחאי ורבי אלעזר בנו ביום ל"ג בעומר, וישב שם הוא וכל אנשי ביתו שלושה ימים, וזה היה בפעם הראשונה שבא ממצרים (כי רבינו האר"י התייתם מאביו בעודו ילד רך, והלך עם אמו לגור אצל דודו בארץ מצרים) אבל איני יודע אם היה אז בקי ויודע בחכמה הנפלאה שהשיג אחר כך, והרב רבי יונתן סאגיש העיד לי, שקודם שהלכתי ללמוד אצל מורי ז"ל, הוליך רבנו האר"י את בנו הקטן לשם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה, וסיים רבינו המהרח"ו, וכתבתי כל זה להורות כי יש שורש במנהג הנזכר.

והגאון רבי יונה נבון (רבו של מרן החיד"א, שכמעט ולא הניח פסקן כמותו, והיה מגדולי רבני ירושלים, והיה חסיד ומקובל, ונפטר בעון הדור בן 47 שנים בשנת תק"י, 1760) כתב שנתפשט המנהג בעיר הקודש ירושלים, להרבות בשמחה בתספורת הראשונה של ילד קטן, בשביל חיבוב המצוה של הנחת פאות הראש, דהיינו שלא גוזזים לגמרי השערות שבצידי הראש, ובכך מקיימים מצות "לא תקיפו פאת ראשכם".

יש שנהגו לעלות לקברו של רבי שמעון ביום ל"ג לעומר, ולהרבות שם בתפילות ותחנונים וקריאת פרקי תהלים. אבל כבר אמרו רבותינו, (בבא בתרא דף עח:)- "בואו חשבון. בואו וחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה". כלומר, על כל אדם לחשוב ולהתבונן לפני שהוא עושה מעשה, עד כמה מעשיו נכונים לפני ה'. ועל כן כל אדם לפני שיחליט לעלות ביום ל"ג לעומר לקברי הצדיקים, יחשוב ויתבונן היטב, אם כדאי הדבר מכל הבחינות, שלא יצא שכרו בהפסדו.